

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko iberoamerických studií FF UK

Vyjádření školitele studenta Maroš Timko k průběhu studia a k disertační práci
„Czechoslovak-Spanish relations (1918-1977)“
předkládané v roce 2022 na Středisku iberoamerických studií FF UK

Maroš Timko byl po absolvování magisterského programu navazující iberoamerikanistiky přijat v roce 2017 k doktorskému studiu na Středisku iberoamerických studií a po schválení individuálního studijního plánu ho od počátku velmi zodpovědně plnil. Počínal si přitom velmi cílevědomě, čemuž odpovídaly jak výsledky dílčích zkoušek, tak výsledek státní doktorské zkoušky konané před příslušnou komisí dne 24. 9. 2020. Examinátoři vždy kladně hodnotili nejen jeho faktografické znalosti, ale zejména schopnost vidět problematiku jednotlivých otázek v širším kontextu.

Během studia se podílel se na veškerých aktivitách Střediska, nenavštěvoval tak jen doktorský seminář, což byla jeho povinnost, ale také seminář iberoamerický a účastnil se také na seminářích připravovaných Střediskem k různým příležitostem. Byl pravidelným účastníkem na pravidelných každoročních mezinárodních seminářích věnovaných střídavě karibské problematice a problematice vztahů hispánského světa a české společnosti, kde se jeho podíl neomezoval jen na organizační záležitosti. Buďto vystupoval s vlastními příspěvky nebo se účastnil diskusí. Příkladem je tu vystoupení na mezinárodním Simposiu „Checoslovaquia, Europa Central y América Latina. El periodo de entreguerras v roce 2018 s příspěvkem *Los voluntarios checoslovacos en el bando sublevado durante la Guerra Civil en España* sledované účastníky s velkým zájmem, který se odrazil v široké diskusi.

Nadstandardní iniciativu projevoval Timko také v případě zahraničních pobytů. Přes problémy dané epidemií covidu 19 tak byl přijat k několikaměsíčním pobytům ve Španělsku, Rakousku a Německu. V rámci programu Erasmus absolvoval pobyt na Universidad Autónoma v Madridu (leden-červen 2019), dále pak stáž na universitě v Hamburku v programu nadace Hermann und Elsa Schnabel Stiftung (listopad 2020 - únor 2021) a další stáž v rámci Erasmu na universitě v Innsbrucku (březen 2021-červen 2021). Pobytu ve Španělsku využil k účasti na mezinárodní konferenci Exilio republicano na universitě v Cáceres 2019, v Madridu pak přednesl také přednášku *Los refugiados políticos republicanos en Checoslovaquia* na Escuela Diplomática de España. Příspěvek přednesený v Cáceres byl následně publikován v přepracované podobě v kolektivní monografii, která představovala tištěný výstup z konference (srov. M. Timko, „Con la maleta hecha“. *La realidad socialista checoslovaca vista por los exiliados españoles*“, In Martín Gijón M., Pepe C., López García J., *Destierros y destiempos : Una revisión del exilio republicano español*. Berlín 2021, s. 139-152 v Maďarsku pak publikoval svoji další studii, srov. Timko M. *De Gottwald a Franco: el exilio checo y eslovaco en la España franquista*. *Acta Hispanica*, 2020, vol. 25, s. 153-167. Zahraničních stáží využil Timko zejména ke konzultacím s místními odborníky k obecným otázkám svého textu a získání materiálu pro rozšíření teoretické části disertace. Ta tvoří v kombinaci s analýzou archivních pramenů celek, který se už během práce na prvních kapitolách jevil velmi zajímavým i v mezinárodním srovnání, doktorand proto požádal o změnu jazyka disertace a jeho žádosti bylo vyhověno.

Kromě všech výše zmiňovaných aktivit spolupracoval Timko na pozvání českého Ministerstva zahraničních věcí na přípravě výstavy ke stému výročí navázání diplomatických vztahů mezi Československem a Španělskem. Výstava se konala v Madridu v roce 2019 a v redukované podobě pak byla instalována v budově ministerstva v Praze. V roce 2019 získal také grant Od Gottwalda k Francovi. Český a slovenský povojnový exil ve frankistickom Španielsku GAUKu.

Disertaci pak věnoval Timko dosud nejen u nás opomíjené periodě československo-španělských vztahů ve dvacátém století. Zatímco většina autorů zatím sledovala tyto vztahy téměř výlučně pro období španělské občanské války, soustředil se Timko na problematiku druhé poloviny čtyřicátých let a léta padesátá. Tedy zejména na aktivity nepočetného československého exilu ve Španělsku a poněkud početnější španělské exilové komunity v Československu s krátkým exkurzem do vztahů slovenského státu a frankistického Španělska za druhé světové války. Vzhledem k téměř neexistující sekundární literatuře opírá autor disertaci především o analýzu archivního materiálu španělských a československých archivů, v druhém případě hlavně dokumenty v Národním archivu a Archivu Ministerstva zahraničních věcí, ale také fondy Archivu bezpečnostních složek. Sleduje v nich konkrétní podoby kontaktu emigrantů s československými úřady i názory exilové komunity na prostředí, v němž se pohybovala a konstatuje zejména existenci rozdílů mezi osudy a názory dvou skupin Španělů, jimž byl Československu udělen azyl. Členové první skupiny patřili k reprezentaci španělské republiky, armády a komunistické strany a v Československu žili v Praze, kde působili často v mezinárodních organizacích či centrálních československých kulturních a akademických institucích, příslušníci druhé skupiny potom pracovali v dělnických profesích Ústí nad Labem. Postupem času pak část exulantů obou skupin opouštěla Československo a mířila do španělsky mluvících zemí v Americe, popř. se později vracela do Španělska. Střízlivě formulované závěry se jistě stanou předmětem zájmu specialistů, kteří se věnují problematice španělského politického exilu po občanské válce nejen v Československu, ale i v jiných evropských zemích.

Odevzdáním textu disertace splnil Maroš Timko poslední povinnost stanovenou individuálním studijním plánem a vyhověl tak veškerým podmínkám daným příslušným zákonem a navazujícími předpisy. Tak jako při plnění dalších povinností si i tady počínal mimořádně úspěšně. Jeho disertace věnovaná problematice dosud málo zkoumaného segmentu československo-španělských vztahů je nesporným přínosem i z hlediska studia obecných otázek migrací a mezinárodních vztahů. Její publikace ve španělštině či angličtině, o níž je třeba uvažovat, by byla příspěvkem k mezinárodní diskusi a napomohla by zvýšení prestiže české hispanistiky přinejmenším v Evropě.

Proto bez jakékoli výhrady doporučuji obhajobu disertace před příslušnou komisí s hodnocením: prospěl a vůbec nepochybuji o kladném výsledku obhajoby.

V Praze, dne 11. srpna 2022.

Prof. Dr. Josef Opatrný